

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 140—
 pol leta . . . 70—
 tretji leta . . . 35—
 za mesec . . . 12—

Za izuzetnost:

celo leto . . . K 200—
 pol leta . . . 100—
 tretji leta . . . 50—
 za mesec . . . 20—

JUGOSLAVIJA

Plačano do

Ljubljana knjižnica

Ljubljana.

Na pismene naročbe brez pošiljate denarja se ne moremo ozirati.

Novi naročniki naj pošiljajo naročnino po nakaznici.

zaručamo po
 storu in sicer
 ter 65 mm
 za enkrat 1 K
 rat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica šte. 61.
 Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu
 šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
 Posamezna številka velja 60 vin.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgo-
 vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
 Rokopisi se ne vračajo.

Položaj v Nemčiji se boljša.

Dunaj, 18. (Izvirno poročilo.) Najnovejša poročila o položaju v Berlinu pripovedujejo, da splošni štrajk v Berlinu še traja. Železničarska stavka je končana. Jutri se vzpostavi redni promet. »Unter den Linden« stoje žične ovire, ki naj preprečijo neobitni komunistični špartakovski oči.

Berlin, 18. Položaj v Nemčiji se splošno boljša. Nemški ministri ponovno delujejo, promet se polagoma vzpostavlja. Upati je, da se v kratkem času vrnejo prejšnje razmere.

Predsednik ustavne vlade, Ebert, je dospel semkaj v posebnem vlaknu. Pričakuje se, da se že jutri vrnejo še ostali člani vlade. Državni justični minister Schiffer je že prevzel upa-

vo državne pisarne. Danes se je zglasil pri njem francoski pravnik, ki mu izrazil v prisotnosti državnega podtajnika von Daniela čestitke svoje vlade nad hitro in zadovoljivo rešitvijo krize.

LDU Berlin, 18. Danes dopoldne so se začele trgovine polagoma zopet odpirati. Cestna železnica se ni začela obratovati, vendar pa vozijo že izvoški. Izšlo sta že tudi posebni izdaji listov »Morgen Post« in »Vorwärts«.

LDU Stuttgart, 18. Državna vlada je izdala zaporna povelja proti Kapu, Lüttwitzu, vrhovnemu predsedniku v Slezijski, admiralu Trothu in še več drugim osebnostim.

Parlamentarna konferenca v Beogradu.

LDU Beograd, 18. Danes dopoldne se je vršila takozvana parlamentarna konferenca. Minister Spalajković je poročal o zunanjem položaju. Sklenilo se je v sporazumu z vsemi strankami, da se bo ena pr-

vih sej vršila kot manifestacijska seja, kjer bo izrazil ves narod po svojih zastopnikih upravičeno ogorčenje proti italijanski pohlepnosti. Kakor se čuje, poročilo ministra Spalajkovića ni napravilo neugodnega utisa.

Koncentracijska vlada gotova stvar.

Beograd, 18. (Izvirno poročilo.) Dr. Smolaka je izjavil dopisniku nekake lista, da je med poslanci parlamentarne in demokratske zajednice sporazum v glavnem dosežen in da se v najkrajšem času sestavi nova vlada. Predsednik in notranji minister nove vlade bosta nevtralni osebi: parlamentarna zajednica dobi 9, dem. zajednica pa 8 mandatov.

Nova vlada bo imela nalogo, da reši vprašanje volilnega reda za volilne v konstituantno, vprašanje dvanaestih in porodb. sklenjenih v Parizu. O drugem vprašanju se bo sklenelo samo tedaj, če se bosta oba stranki glede vprašanih sporazumeli.

Pri novi vladi se bo izdelal tudi načrt za ustavo.

Beograd, 18. (Izvirno poročilo.) Neka gledna politična osebnost je izjavila, da uspevalo pogajanja za koncentracijsko vlado zelo povoljno in da bo nova vlada obrazovana še tekom tega tedna. Med kandidati za min. predsednika se imenuje na pr-

vem mestu dr. Trumbić, za notranjega ministra dr. Smolaka, dočim bi bila noverjena listnica zunanega ministrstva Cveti Pavloviću.

Beograd, 18. (Izvirno poročilo.) Danes popoldne ob 5 so se sestali bivši ministri M. Drašković, dr. Smolaka in Protić na konferenco, ki je trajala nad tri ure. Obe strani se je vršila konferenca političnih skupin vseh strank.

Beograd, 18. (Izvirno poročilo.) Pri dosedanjih razpravah o koncentracijski vladi se je govorilo tudi o rekonstrukciji pokrajinskih vlad. Demokratski zahtevajo, da se pokrajinske vlade obrazujejo tako, kakor so bile obrazovane pred Davidovičevim kabineto. Parlamentarna zajednica na tako rekonstrukcijo noče pristati.

Beograd, 18. (Izvirno poročilo.) Vodja republikanske skupine Jaša Prodanović je podal izjavo, da ne namerava vstopiti v novo vlado, ker njena sestava ne odgovarja njegovim načelom.

ANTANTA SAMO ZA USTAVNO VLADO V NEMCIJI.

LDU Pariz, 18. »Temps« poroča, da bodo antantne države izdale slovesen manifest, v katerem bodo odločno poudarile, da hoče antanta podpirati vlado, ki je postavljena uslovno, potem, ter tako pokazati, da nikakor ne žele zavratno zloma Nemčije, kar trdijo germanisti in

špartakovci. Nasprotno hočejo pokazati Nemčiji pot, ki edine vodi k rešitvi.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V POLJSKI.

LDU Beuthen, 18. Glasom poročili došlih semkaj je izbruhnila v vsej Poljski železničarska stavka.

TAFT O DOGODKIH NA NEMŠKEM.

LDU Pariz, 17. Washingtonski dopisnik lista »Echo de Paris« poroča: Bivši predsednik Taft je dejal v javni izjavi, da so Američani v veliki meri odgovorni za sedanje dogodke na Nemškem, ker so odlašali ratifikacijo mirovne pogodbe. Ena-

ko mnenje se zastopa tudi v državnem departementu.

POVRATEK NAŠIH NOVINARJEV IZ ČEHOSLOVŠKE.

LDU Maribor, 18. Jugoslovanski novinarji so danes ob 15. dospel s svojega potovanja po Čehoslovskem v Maribor ter se ob 17. odpeljali dalje proti Zidanemu mostu.

Iz krize v krizo.

Političnim krizam slede gospodarske. V zadnjem času sta nam to posvedočili Rusija in Madžarska. Neustajenost razmer je v teh dveh državah imela za posledico zastoj celega gospodarskega življenja. Proti je bil ustavljen, če je na funkcional, je funkcionalno slabo — kakor danes pri nas; trgovine niso obratovale, jela se je širiti brezposelnost, kakor danes pri nas. Ljudstvo ni dobivalo potrebnega živeža, da si ga je bilo v deželi dovolj, cene so rapidno rastle — kakor danes pri nas. Nato so se razpalile strasti, začelo se je uničevanje.

Dolgo so trajali notranji boji. Naposled — počasi, kakor je počasno vsako empirično spoznanje — so se jele kalne vode bistriti. Ekstremi so se izčistili. Državni voditelji so izprevideli, da ne gre naprej samo z bojem; uverili so se, da je za napredek države in ljudstva potrebno delo. In zamenjali so borbo z delom.

Kako je pa pri nas? Ali delamo? Ali se borimo?

Razkrajam se.

V Beogradu se dr. Smolaka trudi za sestavo nadstrankarske vlade, ki naj bi rešila najnujnejše državne potrebe in potem takoj razpisala volitve. Dr. Smolaka je stavljal pri pogajanjih predpogoji, da ne sme zahtevati nobena od nasprotnih si strank, da pride na vlado sama. Po štirinajstih dneh pogajanj pa je rezultat sledeči:

Vladni tisk pravi:

»Za slučaj, da bi Protičev kabinet demisioniral, se mora upoštevati to, da imajo skupine v današnjem kabinetu v istini večino v parlamentu, medtem ko demokratski v najboljšem slučaju svojčas niso mogli dobiti več kot 127 glasov. Z ozirom na to ni vzroka, da bi Protičev kabinet demisioniral. Protič hoče nasprotno poskušati, da se izvede rekonstrukcija njegovega kabineta, pri čemer bo v prvi vrsti upošteval elemente iz demokratske zajednice, ki niso voljni voditi — tako ekstremno politiko kot Pribečević. Zato se vodijo pogajanja samo za rekonstrukcijo kabineta. (Slovenec 15. t. m.)

To je torej gola resnica o Protiču: mož hoče še z naprej vladati sam.

Demokratska zajednica pa zahteva:

1. Da se poveri ministrsko predsedništvo in ministrstvo za notranje stvari nevtralnima osebam.

2. Da dobi vladna in opozicijska stranka enako število portfeljev (vsaka osem).

3. Da sprejme sedanje nar. predstavništvo samo volilni red, dvanaestino in pogodbe, sklenjene v Parizu.

4. Da se arbitraža izključi.

Demokratski so torej, kakor razvidno, stališče stvarne predloge.

Kaj bo sedaj? Ali se doseže sporazum, ki mu bo sledilo stvarno delo za državotvorno idejo? Ali se bo nadaljeval boj za osebe?

Od kar je prišel na vlado Protič, se vedno manj sliši o državi. Zato pa postajajo čim dalje glasnejše vesti o strankah in osebah. In še več: zdi se naravnost, da hočejo gotovi ljudje s tesnosrčnimi političnimi nazori med ljudstvom nanemoma povzročiti malobrižnost za našo državo podpreti z gospodarsko katastrofo, da bi na ta način lažje razbili naše ujedinenje.

Mesto dela torej boj z bojem pa uničevanje! — Naj se čuvajo današnji državni kriminalariji; ideja jugoslovanskega ujedinenja ima že svoje mučenike!

Za naše brate v tujini.

Pogajanja o jadranskem vprašanju se bližajo svojemu koncu. Tudi, ako dosežejo naši odposlanci v Parizu in Londonu vse, kar je v današnjih zapletenih mednarodnih odnosih mogoče doseči, ostane še vedno pol milijona najzavečnejših Jugoslovancev na Goriškem, v Trstu, v Istri in Dalmatinskih otokih v italijanski in naši zljiski bratje v nemški sužnosti.

Cisto gotovo je, da bodo Italijani in Nemci napeli vse sile in porabili vsa sredstva, da neosvojenost naše rojake gospodarsko uničijo, jih potučijo in pokvariijo. (Gleda se bodo v zasedenem ozemlju vse tiste krivice, ki smo jih bili koroški Slovenci

do osvobojenja navajeni kakor na vsakdanji kruh. Poročila, katere prihajajo dan na dan iz vseh krajev, kamor so se vgnezdili Italijani, so prav podobna onim iz Jase turških napadov. Slovenski jezik nima pravice pri uradih, slovenske šole zapirajo in otvarjajo italijanske, kjer jih je najmanj potreba, naše učitelje preganjajo in pošiljajo globoko v Italijo, sleparji najžalostnejše zgodovine kradajo kot občinski upravitelji in komisariji ljudsko imetje, volajstvo pa rona, posiljuje, krade, mori in sleparji čisto podobno kakor Huni pred tisoč leti. Ljudstvo trpi grozno pomanjkanje, dolžne podpore se ne izplačujejo, pri zamenjavanju denarja se gode nečuvne goljufije, vrhu tega pa je naš narod v teh nesrečnih krajih izpostavljen brezmejnemu zasramovanju in zapostavljanju v vsakem oziru. Rojakom v zljiski in kanalski dolini ni poslano na boljših rožicah.

Novi tlačitelji upajo na ta način v doglednem času gospodarski izpodkopati neosvojenost Jugoslovane in jim vsiliti svoj jezik.

Kako se moremo mi proti temu najbolje boriti? Da strmemo svoje vrste, ustvarimo iz našega osvobodjenega naroda močno samozavestno kulturno in gospodarsko visokostojno celoto, ki bo s svojo moralno in materialno silo varovala s polnim povdorkom narodna in gospodarska prava vseh svojih članov doma in preko meje. To nalogo bo imela jugoslovanska Matica, ki se ravnokar ustanavlja.

Jugoslovanska Matica hoče pospeševati v gospodarskem pogledu Jugoslovane v tujini, jih podpreti kjerkoli in kadarkoli moralno in gnotno, zastopati njih zahteve in pravice doma pred našo javnostjo, pred odločilnimi činitelji in v izven mej naše države. Potrebna sredstva ji tvorijo prispevki in darovi. Članarina dohodki iz društvenih prireditev, izkupičkov za knjige in brošure, zbirke ter društveno imetje.

Naj ne bo slovenskega kmeta, ne inteligenta na slovenskem Koroškem, ki bi ne pristopil k ustanovitvi se podružnicam ali pa se družba vsaj od časa do časa spomnil s primernim zneskom. Ne dajmo se osramotiti od nemških Tirolcev, ki so ustanovili podobno društvo »Andrej Hofer«, ki šteje že čez 60 tisoč članov. Kaj je en dinar na mesec? Za kmeta eno bukovo poleno za razumnika niti četrt litra kislega vina. Kdor ne zmore niti te male mere požrtovelnosti, o tem se pač ne da reči, da ljubi svoj narod. P. P.

Priporočajte „JUGOSLAVIJO“

Za milijoni.

(Dalle.)

»Ne nadaljujva tega razgovora,« je pri-
 pomnil: vas dela nesrečno in ne spada k da-
 našnji uri.

»Ne, ne,« je prosila, vedeti moram, zakaj
 mi Byrd ne zaupa. Med tem sta vstopila v
 majhno dolbino, ki jo je skrbno okrasil, da more
 v njo dostojno postaviti njeno sliko. »Meni na-
 sproti ni kazal ničesar o tem,« je nadaljevala.
 »Kak vzrok navaja, kaj ga je spravilo na take
 misli?«

»Tega ne vem draga. Hočem le pojasniti,
 zakaj nisem pri sprejemu gospodične Aspin-
 wall hotel k vam. On me je zadržal.«

»In vi ste se dali pregovoriti?«

»Prosil me je kar najodločneje, da naj po-
 čakam z odločitvijo vsaj teden dni, to sem dol-
 žan samemu sebi. Ko sem mu odgovoril, da
 vas ne morem zopet videti, ne da bi vam iz-
 izrazil svojih občutkov, me je prosil, da se ogib-
 ljem vaše bližine, dokler nima gotovosti. V
 čem so obstojali njegovi dvomi, mi je zamolčal,
 toda po preteku enega tedna naj bi izvedel
 vse. Vsi njegovi nepričakovanih in odločnih
 pomislekov vznemirjen sem mu ugodil. Zdaj
 uvidim svojo krivdo — Jenny — moral bi vam
 brezpogojno zaupati. Tri dni sem bil resnično
 slab dovolj, da sem se vas ogibal, nato je zma-
 gala ljubezen. Stopil sem k Byrdu in mu izjavil
 da umaknem svojo obljubo, ne morem in no-
 čem verjeti, da sem se v vas motil; vaš ljubki
 izraz ne zna lagati. Kot dokaz sem mu sporo-

čil, da ste meni na ljubo pripravljani se odpo-
 vedati premoženju. To je razpršilo njegove
 dvome. Uvidel je, da vas je presojal krivo,
 kajti ni vas smatral za zmožno tolike žrtve in
 me je prosil oduščanja zaradi svojih sumni-
 čenj. To se je zgodilo ob osmih, Jenny, in ob
 pol desetih sem stal pred vašimi vrati. V spre-
 jemnici je bila luč, toda vstop se mi ni dovolil.
 »Vsi ste zmoteni — proti moji volji,« je mi-
 rmala s sklonjeno glavo, ne da bi se ozir-
 lani. »Jaz, — beseda ti je zastala. Kaj mi je
 hotela odvzeti, kako pojasniti njeno ravnanje?«
 Vihtega jo je njegova izpoved silno razburila,
 čutila je, kako ji gine moč. Da se je komu po-
 srečilo pri njenem izvoljencu omajati zaupanje
 do nje, četudi je za nekaj dni, jo je zelo vznemir-
 nilo. Ni mogla zakriti razburjenosti in ne za-
 držati solz.

»Ko sem se povrnil domov, sem vam pi-
 sal. Pismo je bilo pač dovolj divje, toda pripe-
 ljalo vas je semkaj in sedaj je vse dobro. Ali
 mi hočete odpustiti, preluhezniva?«

»Mi mu odgovorila. Strah in holest sta di-
 lala v njen duši.

»Ljubim vas tako pristrano,« je nadaljeval,
 »moja vera v vas je sedaj nezrušljiva. Nikoli
 več ne morem dvomiti nad vami, nikogar ne
 maram v bodoče poslušati, ki bi govoril le eno
 besedo proti vam, Jenny, moje življenje, moje
 vse, podajte mi roko in povejte, da mi odpu-
 ščate, vi —«

»Gospodična Aspinwall!« je vzkliknila go-
 spa Dutton, Degraw in Jenny sta se ozrla in
 zardela.

Na pragu ateljeja je stala Hilary; njeno iz-
 nenađenje je bilo mnogo večje, kakor obeh.
 Ona, ki ni nikoli izgubila oblasti nad seboj; je
 bila zdaj popolnoma zbegana. Nenavaden povod
 je moral biti, ki jo je spravil v tako nenadno
 razpoloženje.

»Gospod Degraw! Jenny!« je končno
 vzkliknila v brezmejnem začudenju, »kako je
 vendar mogoče, da vaju najdem tukaj skupaj?«

»Jenny se je čutila tako slabo, da se je mo-
 rala oprijeti mize. Njenega prosečnega pogleda
 gospodična Aspinwall ni upoštevala.

»Govorila sem ravnokar z gospodom De-
 grawom iz Clevelanda, ki mi je povedal, da ste
 se z njim zaročili, Jenny, in prišla sem —«

Kakor blisk z lasnega neba, tako so zadele
 usodenolne besede poslušalce.

»Zaročena — z mojim tekmečem?« je
 vzkliknila umetnik, in zdaj ste tukaj —«

»Poslušajte me,« ga je prekinila Jenny,
 »pojasniti vam hočem. Prišel je k meni, ko sem
 mislila, da ste me zapustili, ponudil mi je roko
 brez vsake obveznosti in — in — jaz sem pri-
 volila.«

»Zaročili ste se torej z njim in ste njegova
 nevesta?« je vprašal Degraw resno.

»Ne več, zdaj ne več; pisala sem mu, ka-
 kor hitro sem dobila od vas poročilo. Ko sem
 vedela, da me še ljubite, sem obljubo preomila,
 povedala sem mu —«

»Kaj?«

Ni odgovorila in tresla se je kakor trst v
 vetru.

»Kaj ste mu povedali, gospodična Ro-

gers?«

Krik, kakor zadeta od pušice, se je izvil
 iz njenih prsi. Boječe se je zatekla k gospe
 Dutton. »Spravite me domov,« je vzkliknila in
 vztrepetala. »Gorje mi,« je stokala s smrtno
 bledim obrazom, vrnila sem listino s pismom,
 in zdaj sem brez veselja, brez sredstev, brez
 doma!«

To je bilo več, kakor sta mogla umetnik
 in Hilary prenesti. Priskočila sta in ujela ne-
 srečno deklico v naročje.

»Kakor otrok je,« je zašepetala Hilary
 umetniku, »ne smemo je presojati po nas sa-
 mih.«

On pa si je na tihem pripisoval največjo
 krivdo. Ako bi je ne bil zapustil, ko ga je naj-
 bolj potrebovala, bi ne prišla nikoli v tako
 grozno skušnjavo. Toda to ni spremenilo tre-
 nutnega položaja. Imel je stroge pojme o časti,
 v njegovih očeh je zdaj zaročena nevesta dru-
 gega.

»Poslali ste mu pismo in listino, in kaj vam
 je odgovoril?«

»Nisem še prejela odgovora. Ni bilo časa
 za to in ga tudi ne pričakujem. Ne bo želel me
 poročiti, ako ve —«

Jenny, dokler vas gospod Degraw ne od-
 veže od dane besede, ima pravico do vas, v
 katere ne smem posegati. Imate še domovanje,
 dokler vas ni obvestil, da je obdržal listino.
 Oloboko obžalujem, da moram biti do vas bla-
 den, da je pala senca na najino ljubezen. Moje
 srce je polno sočutja do vas, toda zdaj moramo
 potrpeti. Sele ko ste popolnoma prosti —«

Poljaki in Čehi v Šleziji.

Tešin je nevarna točka. Zadnji čas sta o tem govorila predsednik češkega državnega zbora in češki vnanji minister in češko časopisje je polno šlezije. Na poljski strani beležimo par dejanj. Doslej je Poljake v tešinski antantni komisiji zastopal Zamorski, a ker se je o priliki čisto nediplomatsko in preostro izrazil o razmerju do Čehov, ga je varšavska vlada odpoklicala in na njegovo mesto je prišel prof. Grabski. Razen tega je Poljska svojo dobro voljo pokazala s tem, da je v Prago kot svojega poslanika poslala dosedanjega poslanika v Jugoslaviji, Pilca, slovenski mislečega in v slovanskih stvarih verziranega diplomata; ta je že iz Beograda poslal češkemu vnanjemu ministru depešo, kjer izraža svoje veselje, da bo v Pragi mogel posvetiti svoje sile sporazumom česke in poljske države. Kot neomajen optimist verujem trdno, da se bo tudi tešinsko vprašanje rešilo v duhu miru in da ne bo zapustilo konflikta med obema narodoma.

Zadnje vesti iz Tešina pa niso ugodne. Poroča se o oboroženih spopadih, a zdi se, da le tu mnogo splošnega boljševizma vmes. Vsaj tako se nam zdi, če čitamo sledeči skupni proglas »česko-poljskega komiteta«: »Zadnji čas se v tešinski Šleziji kažejo nemiri, ki pretepijo v popolno anarhijo. Če sedaj je varnost imetka in osebe zelo ogrožena. V tem kritičnem hipu so se sestali zastopniki obeh strani in so se dogovorili v tehle točkah: 1. Osebe, ki so jih aretirali ali ki so jim vzeli svobodo neuradni organi, se morajo takoj pustiti na svobodo; v spornih slučajih odločuje komitet; 2. izključevanje delavcev in uradnikov od dela, napadanje občanov z orožjem ali brez njega, jemanje svobode itd. mora prenehati; 3. vsemu prebivalstvu se jamči popolna svoboda bivanja, izražanje in v okviru zakona združevalna pravica; 4. delavstvo naj nastopi delo itd.

Iz tega proglasa se vidi, da je položaj zelo resen. Mi ne maramo raziskovati, kje je prvotna krivda, da je prišlo tako daleč. Le to povemo: Če hi zadnji čas hoče Jugoslavijo tesneje pridrži k sebi. Dobro, a naj pomisli, da jim ni v njih borbi proti Poljakom ne moremo in ne smemo slepo slediti, ker se bojimo, da bi Poljake — Čehom in nam na škodo — poznali v tuj tabor. Kdor govori o slovanskem bloku, ne more ostati brez Poljske.

Grška.

Grška spada danes med one majhne države, ki jim ni dano jesti za mizo z bogatimi. Antanta si deli plen. Grška pa gleda s hrepenečimi očmi in iztegnjenimi rokami ter prosi, da bi padlo vanje vsaj nekoliko mrvic od bogate pojedine. Sen Grške in helenizma se v svetovni vojni ni izpolnil. Orki so hrepeli po Smirni in Carigradu, dobili pa niso ni tega ni onega. Že v začetku svetovne vojne je antanta na vse načine skušala dobiti Grško na svojo stran. V to svrhc je poslala h kralju Konstantinu mislic pod vodstvom lorda Kitchnerja. Komiteta je imela nalogo, uveriti kralja o potrebi sodelovanja Grške z antanto. Kralj Konstantin je mislil odgovoriti, da je pripravljen začeti boj antanti ob hoku, stavil pa je obenem pogoj, da grške čete takoj korakajo proti Carigradu. To pa Angležem ni bilo povšeči. Zato je Kitchener od-

potoval nazaj na Angleško, in kralja Konstantina so zavezniki od tistega dne naprej smatrali za svojega sovražnika, in to tembolj, ker je bila njegova žena, kraljica Sofija, sestra Viljema Hohenzollerna.

Antanti je naposled vendar uspelo spraviti Konstantina, ki se je pozneje kazal Nemcem preprijaznega, v Svico Kljub temu pa je ostal pri Srbih Konstantin v dobrem spominu, ker so se meje Grške za časa njegove vlade znatno razširile in se je tudi trgovina lepo razvila.

Sedaj se v Grški napram Ven-

zelosu radi neizpolnjenih grških zahtev poraja ogorčenje. Narod mu očita, da ga je izdal, pri tem pa ne pomišlja, da ni za svoje zahteve preli niti kaplje krvi! Bliznja bodočnost bo torej pokazala, če je imel Venzelos, najizrazitejši predstavitelj grškega nacionalizma s svojo politikio v svetovni vojni prav ali ne.

Prekmurski sosvet.

Tretje zborovanje.

V sredo se je v Murski Soboti vršilo tretje zborovanje takozvanega »prekmurskega parlamenta«, t. j. sosveta civilnega komisarijata za Prekmurje. Deželno vlado je na zborovanju zastopal poverjenik dr. Verstovšek, ki je zborovanje otvoril in vodil. Udeležba na zborovanju je bila velika; prekmurske občine je zastopalo nad 120 kmetov.

V otvoritvenem govoru je dr. Verstovšek pozval navzoče, naj odkrito in moško povedo svoje želje, zahteve in pritožbe; pri tem pa naj ne pozabijo, da živimo še vedno v težkih, izjemnih, povojnih razmerah. Nato je poročal vladni komisar Berbuč o delu civilne uprave za Prekmurje od časa zadnjega zasedanja do danes. Debata, ki se je nato razvila, je bila jako živahna. Zastopniki nekaterih občin so se pritoževali, da se pri nastavljanju občinskih gerentov premalo upoštevajo želje civilnega prebivalstva.

Sledila je stvarna razprava glede vodstva matrik in sklepanja zakonov. Sklenjeno je bilo, da vodijo matrike za naprej duhovni i zakonci pa se sklepajo samo cerkveno in ne več civilno, kakor je bilo prej pod madžarsko vlado.

Glede mostu preko Mure se je sklenilo, da je treba most postaviti pri Veržejah, ker je ta kraj za zvezo najbolj prikladen. Tudi o železniškem vprašanju se je govorilo; o njem je poročal dr. Čuš.

Brezposelnost je v Prekmurju precej velika. Treba bo poskrbeti, da se Prekmurci v bodoče zaposlijo doma ali pa v Slavoniji ali Banatu.

Nerešeno je tudi šolsko vprašanje. Učnihi moči je v Prekmurju malo; učitelji-domaćini so povečini madžaroni, ki vlečejo samo plačo in izvajajo pasivno resistenco. Slovenskih učnih moči primanjkuje. — Istopne šolske počitnice bodo trajale od 1. junija do 1. septembra.

Zlasti težavno je denarno vprašanje. Ljudje niso vsled zbežanosti dali mnogo denarja žigosati in kolekovati. Razven tega se nahaja v pokrajini tudi mnogo nemškega in madžarskega boljševiškega denarja. Zastopniki Prekmurja so prosili, da vlada zamenja tudi ta neveljavni denar. Dr. Verstovšek jim je tudi v tem oziru obljubil posredovanje.

Živahna razprava se je vnela o vprašanju izvoza in uvoza. Govorniki so povdarjali, da so ljudje brez obleke in obuvala, ter so zahtevali,

da se jim dovoli izvoz živine, perutnine in jalc proti kompenzaciji za obleko in čevlje. Zastopnik vlade je obljubil svojo pomoč v tem vprašanju in je dejal, da bo vlada Prekmurcem z obleko in obuvalom po svoji moči pomagala. — Pretresala se je tudi želja ljudskih zastopnikov, da se Prekmurcem dovoli sajenje tobaka za domačo potrebo.

Sosvet se je nadalje bavil še z vprašanjem prekmurske avtonomije. Odločno je odklonil namero osrednje vlade v Beogradu, da se Prekmurje odtrže od Slovenije in postavi pod posebnega guvernerja Schittnigga, ki je za to mesto najmanj poklican. Sosvet je nadalje sklenil, da bo od slej zboroval bolj pogosto, in sicer vsaj vsakih šest tednov. — Na koncu zborovanja so odposlanci občin poslali pozdravno brzojavko regentu Aleksandru in kralju Petru, nakar se je sosvet po peturnem razpravljanju o splošnih domačih zadevah z najboljšimi vtisi razšel.

Tovariši v razočaranju.

Nekaj razočaranih »Janezov« se je oglasilo dne 4. t. m. v »Jugoslaviji«. Povemo jim, da niso samo oni razočarani.

Tudi mi vidimo, da promenira po naših ulicah v jugoslovanski uniformi še mnogo gospodov, ki so postali Jugoslavlani dne 1. dec. 1918, ali celo šele tekoma leta 1919. Prelevili so se prav po kameleonsko. Ljudje, ki v c. in kr. armadi sploh niso znali slovensko, avstrijski hurapatrijotje, ki so se pri razglasitvi povelja slovenskemu moštvu posluževali tolmačev itd.

Sedaj so sprejeti v našo vojsko. Postali so večinoma zakrknjeni Slovenci, ki srdito branijo svoje »slovenstvo« proti ideji faktičnega ujedinenja. V kolikor ne sedijo taki gospodje po pisarnah, so vzgojitelji in učitelji ujedinjene naše vojske!

Saj to je nemogoče, poreče marsikdo. Sprejemanje v našo ujedinjeno vojsko se vrši tako oprežno in počasi, — da še sedaj ni zaključeno. Vsak posamezni slučaj se pretehtava kar najnatančneje glede narodne zanesljivosti, zmožnosti in priporočil. Sicer vendar ne bi mogla trati ta stvar že štirinajst mesecev.

Pa žalibože ni takol počasnost izvir iz počasnosti same na sebi, oziroma ponekod iz pasivne rezistence. Sprejema se počasi, pa vendar na slepo srečo! Med sedaj še nesprejetimi častniki jih je res še nekaj, katerih sploh ni treba nikdar sprejeti. So pa zopet drugi, ki so najboljši med dobrimi, pa čakajo že 14 mesecev na sprejem. Ves čas v aktivni službi imajo globok smisel za stvar, zmožnosti, ideale, najmanj enoletno obsejno službo, vsestranska priznanja predpostavljajo, celo odlikovanja — pa vendar še niso sprejeti. Večina teh tri sicer duševno, toda vsaj gmotno ne.

Ampak mi imamo še neke čudne ljudi, ki garajo v naši vojski že ves čas njenega obstoja, pa tudi še niso sprejeti. Tudi med njimi je mnogo izvrstnih, popolnoma naših ljudi. Skačejo naokoli z epoletami kot orožarji, nosijo častniško rozeto in gumbe, niso moštvo, niti častniki, niti častniški aspiranti — ker slednji v naši vojski ne obstajajo. Oni so kasta za sebe — praporščaki, častniki brez dnevnice.

Opravljajo častniško službo, so vodniki, komandirji, adjutanti, referenti, starešine orožnikom in finančarjem itd. Častniki pa niso kadar

se izplačuje mesečna plača. Takrat dobi praporščak svojih 850 K in konec! Toraj tretjino plače sprejete podporačnika, ki je bil pred tednom še narednik dijak (kadetni aspirant), ali polovico plače novosprejetega finančarja.

Ti so toraj udarjeni duševno in gmotno. Duševno posebno ko gledajo druge, pri katerih je samo uniforma jugoslovanska — pa so vendar že celo leto sprejeti! Mi pa mislimo, da bi bil sprajni čas, da se končno vendar že sprejmejo vsi, ki res spadajo v našo vojsko, izključno pa ves sprejeti in nesprejeti plevel. Če pa menijo ponekod, da nam danes ni nihče škodljiv, potem naj se tem preje sprejmejo vsi!

Podpirajte Jugoslovansko Matico!

Jugoslavija.

Število državnega uradništva se skrči.

LDU Beograd, 17. Finančni minister je pozval finančne delegate vseh pokrajin na konferenco, na kateri bodo razpravljali o odredbah, ki so potrebne, da se povsod reducira število uradništva in da se bolj kakor do sedaj pazi na štedenje.

Poljedelska fakulteta na beograjskem vseučilišču.

LDU Beograd, 17. Vse priprave za otvoritev poljedelske fakultete na beograjskem vseučilišču so končane. V nekaj dneh bodo volivci prvih rednih profesorjev, tako da se bodo predavanja mogla pričeti začetkom prihodnjega šolskega leta, t. j. v septembru. Ameriški profesorji strokovnjaki bodo začasno samo pred-

Regulacija plač tiskarniškemuo osobju.

Včeraj se je vršila anketa zastopnikov društva lastnikov tiskarn in zastopnikov društva tiskarskih pomočnikov. Ker so narasle cene vsem živilijskim potrebščinam, so zastopniki društva lastnikov tiskarn priznali vsemu tiskarniškemuo osobju — kvalificiranemu in pomožnemu — 30% poviška sedanjih tedenskih prejemkov, torej 30% poviška temeljne plače in vseh doklad, ki jih imajo. Povišanje stoji takol v veljavo in moralo vse tiskarne v Sloveniji že to soboto izplačati povišano plačo.

O povišanju plač še za nadaljnjih 10% bo sklepal širši odbor društva lastnikov tiskarn, ki imatautri ob 11. uri dopoldne soto v posvetovalnici v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani.

stojniki poljedelski postaj, dokler se ne nauče srbskega jezika.

Štrajk kapitanov in mornarjev v Dubrovniku.

LDU Split, 17. Parniki obrežne plovbe v Dubrovniku so morali ustaviti promet, ker kapitani in mornarji stavkajo. Jugoslovanska pomorska Matica se pogađa v njihovem imenu z lastniki.

Črne koke v Splitu.

LDU Split, 17. V Splitu so konstatirali drugi primer črnih koz.

Madžarski parlament zaključil razpravo o vladni izjavi.

LDU Budimpešta, 18. Narodna skupščina je zaključila danes razpravo o vladni izjavi. Prihodnja soto bo v ponedeljek 22. t. m.

Razna poročila.

Pogajanja za dopolnilo k mirovni pogodbi.

LDU Praga, 17. »Narodni listy« poročajo, da se med Francijo in Poljsko, Čehoslovasko, Rumunijo, Orsko ter Srbijo vodijo pogajanja za sklep pogodbe, ki naj bi bila dopolnilo k mirovni pogodbi. Ore v prvi vrsti za določila §§ 1—7 priloge k členom 251—255 V. dela poglavja 10 mirovne pogodbe z Avstrijo, katerih vsebina naj bi se vporabila, vkolikor bi bilo primerno, tudi za ureitev tozadevnih odnošajev med Čehoslovasko in francosko republiko.

Agrarni zakon za Besarabijo soretet.

LDU Pariz, 18. Po bukreških vesteh je poslanska zbornica soglas-

no sprejela agrarni zakon za Besarabijo, ki določa razdelitev zemljišč med kmete.

Wilson odklanja pridržek k pogodbi za zvezo narodov.

LDU Washington, 18. Predsednik Wilson odklanja tudi novi pridržek k točki 10 pogodbe za zvezo narodov, ki za je senat sprejel z 58 glasovi proti 26 glasovom.

Plaz zasul železniški vlak.

LDU London, 18. Plaz je zasul pri Berninskem zavešišču železniški vlak. Šest železničarjev je ubitih, mnogo oseb je ranjenih. Škoda je zelo velika.

Gospodarstvo.

+ Jugoslovansko trgovsko društvo« so ustanovili jugoslovanski trgovci na Sušaku in Reki. Društvo bo v prvi vrsti ščitilo interese naših trgovcev na Reki in v njeni bližini.

+ Anketa trgovcev se bo vršila koncem meseca marca v Ljubljani. Na anketi, ki lo sklicuje trg. društvo »Merkur« se bodo pretresala važna stanovska vprašanja, posebno vprašanja skupne organizacije.

+ Zastopstvo avstrijskega tobačnega monopola je prevzela mednarodna bankirska skupina v Parizu.

+ Produkcija petroleja v Romuniji je iznašala prošlega leta 917.276 ton. Proti prejšnjeletni produkciji je nazadovala za 327.717 ton, kar opravičujejo Romuni z nemško okupacijo svoje države.

+ Novo parobrodno društvo za Orebič in Pelješac v Dalmaciji snuje hranilnica v Orebiču.

+ Električen obrat v Splitu bo kmalu vzpostavljen. Tudi pilnarna začne delati v najkrajšem času.

+ Ruskih rubljev se nahaja v prometu za 230 milijard.

MILAN SKRIBINŠEK:

Pol sezone v drami.

(Dalje.)

»Ali tu obstoja neka nevarnost.«

»Kakšna?«

»Da bi naše gledališče ne bilo več slovensko.«

»Bilo bi po svojem ensembli jugoslovansko, po duhu vodstva, ki bi moralo biti seveda v slovenskih rokah, pa slovensko. Tačas bi si pa vzgojili svoje umetnike.«

»Saj to pravim tudi jaz, da si bomo z našo dramatično šolo vzgojili čez kakih pet let vreden ensembl.«

»Kaj pa teh pet let?«

»Teh pet let — bomo pa plavalili.«

»Tako?! — In dolžnost, ki jo imamo napram narodu, napram občinstvu, napram našim dobrim igralcem? Ali naj občinstvo tudi plava teh pet let? In naši že danes vredni igralci, ki se morejo razvijati naprej le v primernem ensembli in pri vrednem repertoarju, naj tačas tudi samo plavajo?«

Verjame rad, da se je ensembl vzlic svoji maloštevilnosti in vsem neprilikam z zaupanjem v vseh in z velikim veseljem lotil dela sezonskega repertoarja, a to veselje ga je

kmalu minilo po krivdi nestrokovnjakega in krivičnega vodstva.

Gospod člankar govori nadalje o povojnem obisku. Bilo je v resnici v splošnem zelo dobro obiskano ali to danes še nikakor ni merilo za vrednost predstav, prav posebno pa še ne za dobroto repertoarja. Danes so vse prireditelje zelo dobro obiskane in čim manj boste gojili v gledališču literaren repertoar tem lepši obisk bo. Igrajte »Legionarje«, »Roberta in Bertram«, »olimpijske igre« itd. in gledališče bo vsakokrat nabito polno in če se tako slabo igrate! Od onih stvari, ki so se vprizorile v prvi polovici sezone jih je bilo samo dve tretjini, ki so vredne našega gledališča, vse drugo je bilo ceno in nič vredno blago.

Poglejmo si enkrat repertoar in njega izvedbo.

Od slovenskih del, ki jih je bilo sramotno malo, ni pravzaprav nobeno takšno, ki bi se ne bilo smelo vprizoriti. Seveda je treba Hlapca in Kaslo zelo ločiti od Pologa in Kristalnega gradu. Zadnji dve deli sta nas gotovo radi izvirnosti zanemali, ali že njih vprizoritev je bila takšna, da je vrednost posebno one Na Pologu postala navidežno mnogo manjša. Več o tem v kritičnem članku, ki sledi prihodnje dni.

Od srbohrvatskih del je doletela slična usoda Nušičevo Protekcijo, ki v dani obliki na noben način ne bi smela na oder.

Z ruskimi deli je bil pa še čisto poseben križ. Dala so se kolikor le moglo nerusko, dasi imamo Rusa za režiserja. Dela sama na sebi so bila vredna.

Rittnerjev Mimogrede je kot vprizoritev črna točka letošnje sezone.

Francoska dela, ki so se dala, bi klaverno reprezentirala francosko dramatično literaturo, če bi bila res značilna zanj.

Preostaja še samo eno vredno delo, Strindbergov »Oče!«

Kar od repertoarja v prvi polovici sezone še sledi, je bilo slabo, ne toliko ravno radi kakovosti dela samega, temveč z ozirom na izvedbo. O »Favnu«, »Snežulčici« in »Pevci« več v prihodnjem članku.

In h koncu koncem »Mlinar in njegova hči«.

Tu zadenemo na prvo zavijanje. Samobesni umevno je, da podlistek v »Jugoslaviji«, ki je ob priliki poročila o »komornih pozorišnih igrah« v Sarajevu se dotaknil repertoarja naših gledališč, ni hotel trdit, da igra drama same Mlinarje in njegove hčere, temveč je hotel le pokazati

na nivo našega gledališča. Če ima kakšno gledališče sicer še tako vreden repertoar, je vse to le pozla, če pride kar naenkrat z Mlinarjem. Kaj pomaga voditi občinstvo po lepi solnični cesti vrednega repertoarja, če ga suneš nato kar naenkrat v temo po kateri tava Mlinar.

»Seveda tako visoko mi še ne letamo...« Zdaj pa k programu. Zakaj nam gospod člankar odkrito ne pove, da ne ve, kaj si mi mislimo pod programom? Zakaj zakriva svojo nevednost pod ploho bombastičnih besed, ki naj bi zasmehovale ona resno stremeca gledališča, ki si postavijo za svoje umetniško delovanje dobro premišljen program? Ne po-bila nimno stvarno, s prepričevalnimi besedami takšno umetniško hotelje resnih gledališč, ki nočejo biti samo prosta zabavišča, temveč predvsem kulturni zavodi, temveč govori v zasmehljivem tonu o »seznamu odličnih dramatičnih del svetovne literature«, o »vencu nesmrtnikov zemeljske oble«, o nekaj bolj ali manj žlahtnih zeliščih domačega pridelka, o »nenavadnih veličinah«, o »zmedenem občinstvu« in o »celih vagonih klasične vsodobne in modernih manil s pustno domačo zabelo«. Krono vsega tega, v neverjetno nestvarnem tonu disa-

nega roganja pa tvori zasmehljiv vzklk: »Le vkup, le vkup, uboga gmajal« — To je čisto navadno norčevanje, to niso resni, uvaževanja vredni argumenti, s katerimi bi se moglo resno in idealno stremenje onih gledališč, ki smatrajo za pravo umetniško in vzgojno delo le ona, ki je zidano na sistematičen program, pobiti kot nepravno.

Gospod člankar sploh ne more pojmiti, da je repertoar mogoč, kajti on vrže vse te programe v en koš, ne da bi jih prej si pogledal in jih presodil in pravi, da tudi takrat, ko eno ali druge gledališče izjemoma res odigra vse obetano delo, mi še vedno nismo prepričani, da ima gledališče tudi program. Ta trditve je čisto naravna posledica njegove dramaturgične nesposobnosti in njegovega nesmotnega, samo tako v prazen zrak vrženega delovanja. Ko tava z enega ekstreme v drugi in prav radi mu pritrdimo, ko pravi: »Kajti spisek del, ki pridejo v sezoni v postev, za nas ni program, temveč le — repertoarni načrt.«

Zahtevajte »Jugoslavijo« v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah!!

Dnevne vesti.

— Rojaki! Delo našega osvobodjenja še ni končano. Stotisočim našim bratov so še zaprta vrata v svobodno domovino.

Mi, ki smo dosegli svobodo, ne smemo prepustiti teh svojih bratov njihovi usodi, ker bi sicer bila nevarnost, da jih tujec raznarodi in gospodarski zaslužni.

Zato se ustanovi dne 21. t. m., na prvi spomladanski dan, po vsej državi »Jugoslovenska Matica«, koje cilj bode pospeševanje gospodarskih in kulturnih interesov Jugoslovancev v tujini.

Tudi v Sloveniji ne zaostanemo za svojimi južnimi brati. Ustanovno zborovanje glavne podružnice za slovenske krale se bode vršilo v Ljubljani v nedeljo dne 21. t. m. ob 10. uri dopoldne na prostoru pred hotelom »Slova«, v slučaju slabega vremena pa v veliki dvorani hotela Union.

Naši rojaki v tujini naj izvedo na neoporečen način, da jih državljani slobodne Jugoslavije nikdar ne pozabijo.

»Jugoslovenska Matica« naj združi v svojem okrilju vse slobodne Jugoslovence brez razlike strankarskega prepričanja in brez razlike stanu.

Zato vsi na ustanovno zborovanje, da bo prvi nastop »Jugoslovenske Matice« čim slajnejši, čim pompozantnejši. — Pripravljalni odbor.

— Popravek. V večeršnjem članku »Caristična Rusija in londonski nakt« se je v odstavku, kjer se govori o tem, da ruski poslanik Wenckendorf nikdar v svojem življenju ni videl narodopisne karte, dokler mu je Masaryk ni pokazal vrnila pomota, ki kazal smisel. Tiskano je namreč: »v svojem življenju ni izdal narodopisne karte« mesto, da bi stalo: »v svojem življenju ni videl narodopisne karte«. Na koncu članka bi moralo stati mesto: »če smo danes na kroniškem tla«, »če smo danes na krvniškem tla«, se imamo v precejšnji meri zahvaliti prejšnji Rusiji.

— Jugoslovenska Matica v Beogradu. V Beogradu se je ustanovila 17. t. m. Jugoslovenska Matica. Cilj tega društva je pospeševanje gospodarskih in kulturnih interesov Jugoslovancev in inozemstvu. Svoje podružnice bo imelo društvo po celi Jugoslaviji. Za predsednika je izvoljen profesor beogradske vseučilišča dr. Boža Marković, za prvega podpredsednika dr. Đinko Trinajstić, za drugega podpredsednika dr. Đinko Puc.

— Občinske volitve na Hrvatskem. V Senju so bili pri občinskih volitvah izvoljeni: 9 od hrvatske zajednice, 3 komunisti in 4 zastopniki dveh list nepolitičnih osebnosti. — V Krževcih so dobili komunisti 8, frankovci 8, hrvatska zajednica 3, demokratski 1. — Vukovar: 12 komunistov, 8 od hrvatske zajednice in 4 radikalci. V Osijeku je izvoljen za župana član hrvatske zajednice notar Engel, za podžupana pa komunist mizararški pomočnik Kordač.

— Doprni kno blagovestnika Jugoslovenske Matice, pesnika Simona Jenka, izdelan po originalu prof. A. Repiča prodaja po 100 K komad »Učiteljska tiskarna«, Ljubljana, Francišanska ulica 6, priporočamo v nakup vsem našim kulturnim društvom.

— Za vpokojence. Od 1. aprila dalje dobivajo vpokojenci in vpokojenke vsi enako brez razlike v penziji po 200 dinarjev mesečno ter za vsakega člana rodbine po 45 dinarjev na mesec kot draginsko doklado. Ta povisek velja od 1. decembra 1919 dalje ter bo izplačan dne 1. aprila.

— Povišanje na plači za 65 odstotkov so dosegli delavci tovarne za špirit v Račnem pri Mariboru. — Objava. V smislu točke 4. § 19, poštnega reda od 22. septembra 1916 in naredbe kr. ministrstva za pošto in brzojav od 17. februarja t. l. št. 4539, izgube protivrednotne avstrijske in ogrske izdaje s 15. aprilom t. l. svojo veljavo. Take poštne vrednotnice zamenja lahko vsak pri domačem poštnem uradu do 15. aprila t. l. brez kakakega odbitka za poštne vrednotnice sedanje veljave in iste skupne vrednosti.

— Vpeljava novega voznega reda na državnih železnicah. Dne 20. marca 1920 stopi na vseh progah v območju inšpektorata državnih železnic Ljubljana, nov vozni red v veljavo. Spremembe voznega reda so razvidne iz stenskega voznega reda, ki je objavljen na postajah.

— Služba okrožnega zdravnika je razpisala v Krževcih. Interesenti se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

— Razpisuje se mesto začasnega zdravilišnega zdravnika v dr.

zdravilišču za bolne na pljučih v Topolšici. Zdravniki, ki reflektirajo na to službo, naj vložijo z dokazili o strokovni usposobljenosti in z življenjepisom opremljene prošnje do 1. aprila 1920 pri kuratoriju za upravo državnega zdravilišča Topolšice pri Šoštanju. S službo je zvezana prosta štacijska plača po dogovoru.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« (v Ljubljani, Mariboru in Ptuj) je iskalo v preteklem tednu od 7. do 13. marca 1920 dela 253 moških in 88 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 186 moških in 65 ženskih delavskih moči. Posredovanje se je izvršilo 183.

Ljubljana.

— Poziv ljubljanskim sokolskim društvom in društvom v okolici. V nedeljo dne 21. t. m. sklicuje »Jugoslovenska Matica« ustanovno zborovanje okrožja — Ljubljana. Ob tej priliki se vrši velika manifestacija vseh organizacij. Pozivljamo Vas, da se te manifestacije udeležite v kar največjem številu v kroljih. Sokolska društva se zbirajo ob pol 10. uri dopoldne pred Narodnim domom, odkoder odkorakajo na zborovalni prostor. Občni zbor Slovenske Sokolske Zveze se vrši v zvezi temu v Narodnem domu. Zdravo! Starešinstvo Sokolskega Saveza SHS.

— Slovenska Sokolska Zveza. Občni zbor Slovenske Sokolske Zveze se vrši neprekinjeno v nedeljo dne 21. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani. Dolžnost vseh društev in žup je, da pošljeto svoje delegate na zborovanje, ki bode sklepalo o zelo važnih zadevah. Zdravo! Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze.

— A. D. J. T. pozivlja vse slušatelje tehniške fakultete, da se udeležijo manifestacij povodom ustanovitve »Jugoslovenske Matice« v nedeljo 21. t. m. Zbirališče ob pol 10. uri dop. pred univerzo (deželni dvorec).

— Občni zbor društva lastnikov tiskarn v Sloveniji se vrši v ponedeljek 22. t. m. v posvetovalnici Jugoslovenske tiskarne v Ljubljani ob 3. uri dopoldne. Na dnevnem redu je naročilo dosedanjega odbora, sprememba pravil, volitev odbora in nadzorstva itd. Ker ima društvo sklenuti tudi o velevažnih gospodarskih vprašanjih n. pr. o meznem gibanju pomočništva, o dobavi papirja in drugih tiskarskih potrebščin, se ga naj gotovo udeležijo vsi člani, tudi oni iz province.

— Komunistični shod se je vršil predvečerašnjem na Olincih. Bil je zelo številno obiskan. Razpravljali so o položaju in taktiki v jugoslovanski socialno-demokratski stranki. Govorniki so tudi napovedali za 11. aprila t. l. veliko komunistično manifestacijo v Ljubljani.

— Vsi poštni in brzojavni uslužbeni iz zasedenega ozemlja se vabijo v nedeljo 21. t. m. ob 15. na sestanek v gostilno Lovšin Gradišče 13. Ustanovitev kluba — vstop dovoljen tudi družinam. Nihče naj ne izostane! — Pripravljalni odbor. K.

— Pri koncertu je bila dne 17. t. m. v »Unionu« pozabljena v garderobi ena palica in dežnik. Dobi se v Hrenovi ul. 13 l. desno.

— Koncert vojaške godbe na časi vsem Joškom in Jožicam se vrši nocoj ob polu osmih v kavarni »Zvezda«. Vstop prost. Pridite vsi!

— Maksimalno cene mleku. Mestni magistrat Ljubljane je uradno določil 3 K 60 v kot maksimalno ceno za liter mleka.

— Večna pot — tihotanska pot. Na Večni poti so zalotili dva tihotapca. Skušala sta pobegniti. So jih peljali na policijo.

— Iz ljubljanskega polusveta. Lepi so prvi spomladni dnevi. Še lepše spomladne noči. Ni čuda, da so tri brezposelne Eve, mlade, življenja kipeče, fantazirale pozno v noč tam pod Trančo o »ljubavi«. Stražniku Ankonu Prunku pa ni ugajalo to »fantaziranje« in je žensčine povabil v policijsko prenočišče. Bile so Marica S., doma iz sočne Goriške, lepo, črno dekletce, ki je komaj odraslo, brez staršev in se tako potika po svetu, dalje Jozeta J. in Tončka B. Včeraj jih je pol. nadzornik Jože Habbe vprašal: »Kaj počeniate?« Odgovore, Tončka in Jozeta: »Prehranjuje se s pranjem!« Črna Marica, ki v kotu vsa obokana kleči: »Semih-tam posivim in se s tem preživljam.« Zaradi vlačuganosti so bile obsojene: Marica najmlajša na 14 dni, Jozeta na 5 dni in Tončka na dva dni zapora. — Pristopite še dve Veneri. Lepa Pavlica M. Pravi tip krasnooke Minerve, bujnih prsi in krepke posta-

ve. Divna Berta ali Barbara M. Pre-nočevali ste v nekem hotelu. Zaradi tajne prostitucije dobite: Pavlica 14 dni in Berta 10 dni. Pavlica protestira: »Prosim, da se mi to dokaže.« — Tatvina. Delavcu Jožetu Šimicu v Kladezni ulici št. 1 je bil 17. t. m. ukraden nahrbtnik perila: 4 srajce, 2 spodnji hlači, robci in drugo v skupni vrednosti 526 K. Ukradel mu je 50 letni čevljar France Hivatal, kakor smo že poročali.

— Obsojena mlekarica. Mlekarica Kregar Marija iz Kleč je včeraj na Dunajski cesti prodajala mleko po 4 in 5 K liter. Obsojena je bila na 300 K globe in 5 dni zapora.

— Obsojena navtičarka cen krompirja. Hitro je roka pravice zadela navtičarko cen krompirja. Na Kongresnem trgu je Kokali Neža iz Tomačevega začela prodajati krompir po 6 K kilogram. Odvedli so jo na verižniški urad. Tam so jo obsojili na 1000 K globe in en teden dni zapora. Zaplenili so ji tudi 30 kg krompirja.

— Prva domača oblačilna industrija Kuac & Maček. Opozarjamo na današnji inserat prve domače oblačilne industrije Kuac & Maček v Ljubljani, ki je otvorila svojo nadrobno prodajo pri J. Mačku na Aleksandrovi cesti številka 3 in prodala na debelo v Gosposki ulici št. 7. Nova domača tvrdka ima v zalozil nalaraznovrstne moške fine obleke. Čas je bil, da se tudi v veliki oblačilni industriji emancipiramo od tujih tvrdk.

Maribor.

Stanovanjska beda v Mariboru je še vedno v kritičnem stanju. Čeprav je odšel prejšnji predsednik stanovanjskega urada, se še vedno uporabljajo njegovi recepti »rokavice in obzirove«, in zato je vse navidezno delo tega urada Sisifov brezplodni trud. Namesto, da bi ljudi, ki nimajo v mestu nikakšnega opravka, preseleli v okolico, jih še vedno milostno iz bogvekakšnega vzroka pustijo v njihovih stanovanjih. Tako ne gre naprej! Ne maramo, da se nam Nemci smejejo, ko na lastni zemlji prosimo za streho, dočim oni, katerih večina tima v mestu nobenega opravka, stanujejo v udobnih stanovanjih.

Navljali cen. Ti ljudski krvoresi so si pri nas zasnovali popolnoma metodično postopanje. V Aleksandrovi cesti n. pr. ste dve trgovini s čevlji, kjer se da medsehojno tekmovali. Najprej se prikažejo v izložbi res lepi čevlji (policija jih imenuje luksuzno blago) s ceno 1000 K. Ko se oko privadi na to strašno številko, pridejo drugi čevlji. Ki se spočetka sicer držijo v respektini razdalji za »tisočakom«, vendar pa se mi romikajo bližje in bližje. Kaj je res ni oblasti, da bi temu trgovskemu »perpetuum mobile« napravile konec? Ali se ne pravi to, siliti delavstvo in stalne nameščence k samopomoči in k novim zahtevam?

Mati božja se prikazuje na Schlapfenbergu — tako se je pred kratkim širila po Mariboru in okolici čudna vest. Ko so stvar preiskali, se našli kamen pobeljen z apnom in s ptičjim blatom. Kamen je ležal ob strmi steni in je bilo težko priti do njega. Ko bi kamena slučajno ne mogli dobiti in bi kakšen dež izpral njegovo belino, bi gotovo ostalo pri čudežu in imeli bi najbrže — nov Lurd.

Celje.

Javen skod JDS se vrši 21. t. m. v Celju.

Hišni posestniki se opozarjajo, da pod kaznijo ne smejo oddajati stanovanj brez dovoljenja državne stanovanjske komisije.

Operni in operetni večer v Celju. Ki se vsled boleznih nekaterih članov kralji. opernega gledališča iz Ljubljane meseca januarja ni mogel vršiti, se vrši zanesljivo v ponedeljek, dne 22. marca t. l. v mestnem gledališču.

POMANJKANJU MOKE — VZROK VERIŽNIŠTVO!

Vse prebivalstvo znatno občuti naenkratno pomanjkanje moke. Na trgu moka izginja. Vsakdo se izprašuje, kam izginjajo zaloge, kam gredo vagoni iz Banata. Železničarji vidijo dnevno dohode velikih vagonov žita, a na trgu ni dobili moke. Brezvestni verižniki so začeli žito in moko znašati v skrivne zaloge. S tem najnujnejšim živlom sklepajo oduške, brezvestne kupčije na škodo narodnemu premoženju. Začeli so v resnici že uprizarjati naravnost vrtoglavce špekulacije. In kako so lepo organizirani, posluhujoč se egide »poštenih, solidnih zavodov!« Ljubljanski dnevniki so že prinesli pričetke tega tedna kratko dnevno vest, da so na glavnem kolodvoru zaple-

nili »en vagon moke in en vagon žita«.

Glavni kolodvor pa nam o tej zaplenitvi govori neko drugo pesem. Priobčujemo samo gola dejstva, saj ta govore tako kričeče, da mora vendar enkrat tudi vsa poštna inteligenca nastopiti proti vseli takozvani »laži-inteligenci«, katere pa edini namen življenja je: bogateti, odrati, špekulirati in verižiti, pa magari na stroške trpečega naroda. Ko je v tobačni tovarni pretli polom, ko je delavstvo uvidelo svojo lastni pogin, je organiziralo svojo kontrolo, katere je s požrtvovalnostjo že zelo sanirala tamošnje neznozne razmere. Verižniški urad z voditeljem g. svetnikom Keršovcem v resnici z vso odločnostjo zasleduje in pobija verižništvo, toda v javnosti nima ta urad še zadostne moralne podpore, ker je naša javnomoralna vzgoja še vedno »avstrijska«. Podajamo v naslednjem za danes samo gola fakta, katere so nam sporočili dobro poučeni železničarji:

»Dne 14. marca je prišlo na glav. kolodvor pet vagonov pšenice in en vagon moke iz Banata. Na »Žitni zavod« — Ekonom« sta bila naslovljena dva vagona in sicer št. 73600 s 10050 kg pšenice in št. 30912 s 10053 kg pšenice. Na naslov nekega »Robežnik« — Vič« trile vagoni: št. 30456 s 10425 kg pšenice, št. 44483 s 10343 kg pšenice in št. 20287 s 10740 kg pšenice. Vagon moke je bil tudi naslovljen na »Žitni zavod« — Ekonom«. Kdo je ta gospod Ekonom? Čim so verižniki-mokarji zaznali za to pošiljatev, že so začeli delovati z vso paro. Neki gospod je prišel tla v ono veliko Mahrovo hišo k gospodu Ekonomu in je dvignil vse vozne papirje. Začeli so žito voziti ne ob bellem dnevu, kot to delajo pošteni ljudje, ampak po noči so jo vozili v mlh v Domžale. Dognalo se je, da je vse to bilo narejeno za hrbtom zavoda, da so gotovi uradniki in matadorji uganjali špekulacije na svojo pest in na svoj račun zlorabljajo »Žitni zavod«. Dalje so tudi dognali, da je bilo tudi ime »Robežnik-Vič« le fingirano, da se za temi kupčijami zopet skrivajo razni uradniki »Žitnega zavoda« in eden »Impexa«. Zanimivo je, da Robežnik na Viču o pošiljati niti ni bil obveščen, niti ni vedel. Tako vsaj trdi! Prvi je bil aretirani uradnik »Impexa« Vinko Mejač, baje absolvent eksportne akademije, sin bivšega klerikalnega deželnega poslanca Mejača iz Komende, ki je bil po vseh Ljubljani znan kot drzen in prebrisani volni špekulant. Sedaj se nahaja v zaporu. Centralni verižniški urad je začel zadevo temeljito pre-

iskovati in je moral aretirati še nekatere druge, zelo vplivne osebnosti. Vse te nakupe žita in moke je v Banatu preskrboval neki Mirko Božič, vedno bivajoč v Somboru. Te dni se je mudil v Ljubljani, a to je takoj popihal tja v Banat, ko mu je zasmrdelo. Mejač je skušal moko prodati po 14 K kg na debelo. Zanimivo je tudi dejstvo, da je gorenjo pošiljatev stala od 14. februarja t. l. dalje na kolodvoru in da so verižniki moke po malem vozili žito v mlh.

Pondarjati moramo, da so vsi aretiranci — verižniki bili cel čas vojne na varnih mestih, da nobeden izmed njih ni prijel puške v roke, da ni nikdo občutil grenkega življenja po strelskih jarkih, vsi so bili pri »maslinih koritih«. Umevno, da so si ti brezvestni elementi, ta »laži-inteligenci«, ki se tako nadute šopiri po Ljubljani, takoj po polomu preskrbeli v Jugoslaviji mastna korita, dobre sinekure, dočim morajo jugoslovanski borci za svobodo mledovati in prositi kot navadni berači.

Te informacije so tako težke, da moramo dvigniti glas protesta in zahtevati, da se te pljavke eksperimentalno kaznujejo. — Vsak poštno čuteči Jugoslovane mora čutili, da so ravno ti verižniški elementi indirektni podpiratelji vseh antidržavnih tendenc, vsi se organizirajmo, da sami brez vlade zajezimo to verižniško povodenj! J. D.

Gledališče.

REPERTOAR LJUBLJANSKEGA GLEDALIŠČA.

Opera.

19., petek, »Netopir«, izv. Abonm.

20., sobota, »Ksenija - Pagliacci«, Abonm. A.

21., nedelja, »Prodana nevesta«, slavnostna predstava, izv. Abonm.

Drama.

19., petek popoldne, »Beneški trgovci«, izv. Abonm.

19., petek zvečer, »Nora«, izven Abonm.

20., sobota, »Vrag«, Abonm. E.

21., nedelja popoldne, »Beneški trgovci« izven Abonm.

21., nedelja zvečer, »Goigota«, slavnostna predstava, izven Abonm.

REPERTOAR MARIBORSKEGA SLOV. GLEDALIŠČA.

V petek 19. Popoldne »Revček Andrejček« po zelo znižanih cenah. Zvečer »Hasanaginica«. Izven Abm. — V soboto 20.: »Sedemnaletnik«. Ab. A-29. — V nedeljo 21.: Popoldne »Nebesa na zemlji« ob znižanih cenah.

Pokrajinske vesti.

Zagorje ob Savi. Glasbeno društvo v Zagorju ob Savi priredi dne 21. t. m. v proslavo 50 letnice Simon Jenkove smrti koncert z različnimi pevskimi točkami in sodelovanjem društvenega orkestra. — K.

Laško. Naše toplice, ki so prišle v domače roke, hočejo njihovi sedanjí lastniki dvigniti na stopnjo prvovrstnih toplic. Napravili bodo tudi stalni sanatorij. Krog 80 delavcev na dan podira stare podrtije in pripravlja moderno kopališče. Proizvedba tega načrta je gotovo velikega gospodarskega pomena ne samo za trg Laško, temveč sploh za celo Jugoslavijo.

Ponikve pri Celju. (Tatvina). Posetniku Strajnerju v Ponikvah je Karol Pahor, 23 letni mladenič, tep, krepak, odnesel razno obleko, zlatino in uro v skupni vrednosti 10.750 kron.

Rače. Daroval je tukajšnji šoli g. Vinko Bachler, graščak v Račah pri Mariboru povodom prvorojenca dva tisoč kron. Srčna hvala!

Ptuj. Dne 14. t. m. ponoči je vto-mil Jožef Kumrič, mešarski pomočnik iz Poljskave v tukajšnja davkarjo. Pristavil si je bil na dvorišču pri stranišču dolg drog, po katerem je zlezal čez okno v stranišče drugega nadstropja. Tam je potem začel razbhati vrata s sekiro, katero si je prinesel s seboj. Sodnijski sluga Janez Bedrač, ki je prišel ravno v tem času domov, je slišal sumljiv ropor in takoj poklical vojaško stražo, ki je slučajno v istem trenutku patrulirala mimo. Patrulja je stražila vlomitca tako dolgo, da je prišla policija in Kumriča aretirala.

Ptuj. (Ravnateljstvu južne železnice). Čudno in nerazumljivo se zdi železničarjem in drugim vsem v Ptuj, ko vidijo, da hodi in se vozi okoli neki Italijan, višji revident juž. žel. M., večni maroder, vleče mastno plačo od Jugoslavije in se smeje v pest drugim neumnim železničarjem, ki se trudijo in delajo. Ako ga ravnateljstvo juž. žel. ne pošlje v Trst, kamor želi priti, ali kam drugam, bodo

tudi drugi železničarji sledili njegovemu maroderskemu sistemu. V zasedenem ozemlju se Slovencem, ako so par dni bolni, odtegnajo plače in izročilo potni listi v Jugoslavijo, pri nas pa se daje potuha.

Dravograd. Dopis naslovljen na gosp. gerenta v Dravogradu z dne 9. marca 1920 št. 1544/V, jemlje tukajšnja »Narodna čitalnica« z obžalovanjem na znanje in se iz narodnega stališča nikakor ne more strinjati s taktiko obratnega ravnanja. Isto je v živo zadelo tukajšnje edino narodno društvo s tem, da je premestilo dva najagilnejša in ne-nadomestljiva člana in odbornika: gg. Alojzija Lukanca, pristava in Stefana Šiferja, asistenta, ki sta si stekla neprecenljivih zaslug tokom par mesecev njihovega službovanja v Dravogradu na narodnem polju. Njihovemu požrtvovalnemu delu gre največja zasluga, da si je »Narodna čitalnica« tokom par mesecev ustanovila javno knjižnico, čitalniški zbor in dramatični odsek, za kar smo v velikih skrbih, bomo li mogli vzdržati še zaneprej. Z bolestjo nas navdaja izguba omenjenih, s katerimi smo si skupno začrtali in razdelili narodno delo na skrajni točki našega kulturno zaostalega in z nemškim duhom združenega slovenskega ljudstva. Zdi se nam, kakor da smo v bivši Avstriji, kjer se je na enak način postopalo proti našemu narodni zavednemu uslužbenstvu. »Narodni čitalnik« bo z izgubo omenjenih gospodov narodno delovanje zelo otežkočeno — v posmeh in zadovoljstvo narodnih nasprotnikov. Smatramo to za narodni zločin, katerega naj ima na vesti obratno ravnanje v Ljubljani in beležili bomo ta dogodek z mučoniško slovensko krovjo v kroniko »Narodne čitalnice«, da bodo i potomci vedeli, kako so gotovi gospodje v Ljubljani reševali slovenski narod v tujzem Korotanu.

Izdajatelj in odg. urednik A. Pesek. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

9. Naročila sprejema tudi upravnništvo „Jugoslavije“ v Ljubljani,
Marijin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v
18. Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuju, Prešernova ulica.

Doprtni kip v naravni velikosti
blagovestnika Jugoslovanske Matice
Simona Jenka
po originalu prof. ALOJZIJA REPIČA
prodaja komad po 100 K
Učiteljska tiskarna v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6.
Važno za vsa narodna kulturna društva!!

J. MACEK, Aleksandrova cesta štev. 3.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskiba depozitov z vestno revizijo zrebalnih efektov; samo-skranje (Safe-Deposit) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predujmi vsake vrste; inkaso in eskont-menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd. -